

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש



י"ט כסלו, ה'תשל"ה

חלק א – יוצא לאור לש"פ תולדות, בי כסלו, ה'תשפ"ב



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תולדות, ב' כסלו ה'תשפ"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות יום ג' פ' וישב, י"ט כסלו ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (חלקים הבאים י"ל בשבועות הקרובים).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכריזי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק מברכים כסלו, ה'תשפ"ב,
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2021 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2021

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת יום ג' פ' וישב, י"ט כסלו, ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

א. י"ט כסלו הוא היום שבו חוגגים את הגאולה של רבינו הזקן ממאסרו בשבתו בבית האסורים, מצד עניני תורה ומצוותי' — לא כפי שהם בנוגע לעצמו בלבד, או בנוגע לחוג מצומצם מבני', אלא דוקא בגלל רצונו שיהי' הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה"¹.

והענין בזה:

נוסף על כללות רצונו שענין התורה ומצוות ויהדות יגיע לכל אחד מישראל, ועד אפילו ליהודי שנמצא במקום — מעלה ומדרגה² — שנקרא ע"פ תורה בשם "חוצה",

— והיינו שאע"פ שהתורה אומרת שצריך ללמד זכות על כל אחד מישראל, לא מוצאים בו ענין שבגללו יוכלו לומר עליו שהוא נמצא ב"פנים", ולכן אומרת התורה עצמה (בתור תורת אמת) שהוא נמצא ב"חוצה" — הי' רצונו של רבינו הזקן, בעל הגאולה, שגם ליהודי זה יגיעו לא רק עניני יהדות, תורה ומצוותי', שעליהם נאמר³ "לא תוסיפו" ו"לא תגרעו", אלא רצה שיגיעו אליו ענינים אלו כפי שנקראים בשם "מעין", שזהו המקור שממנו הם נובעים, כמשל המעין שממנו נובע ונמשך הנהר, עד שממנו מגיעים המים לכל אחד ואחת בביתו.

ומזה מובן, שבעל הגאולה לא הסתפק בכך שיגיעו עד ל"חוצה" עניני יהדות באופן ש"המעשה הוא העיקר"⁴,

— שזהו אמנם "העיקר", אבל עדיין יכול להיות יותר מזה, וכיון שיכול כו', הרי זה דבר המוכרח, שהרי "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה"⁵, וכיון שהקב"ה ברא יכולת מסויימת, הרי זה גופא הוכחה שמוכרח להיות כן, דאל"כ, מבבלים את הסדרים של הקב"ה במעשה בראשית —

אלא רצונו הי' ששם יגיע לכל לראש ה"מעשה הוא העיקר", שבשביל זה יש צורך גם בלימוד שמביא לידי מעשה, אבל באופן שהן בלימוד והן במעשה יהי' ניכר ה"מעין" שממנו הם נמשכים [שהרי

(1) משלי ה, טז. וראה תענית ז, א. אגה"ק
דהבעש"ט (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).

(2) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"ו.
מו"נ ח"א פ"ח.

(3) ואתחנן ד, ב.
(4) אבות פ"א מ"ז.
(5) שבת עז, ב.

הלימוד והמעשה יכולים להיות גם באופן שלא ניכר בהם המעין, ועד שיכול להיות שאינו יודע כלל אודות המעין, והיינו, שגם ה"מעין" יגיע ב"חוצה", ויגיע לשם באופן ד"יפוצו", שמורה על ההליכה ברעש ("מיט א שטורעם") כו', שלכן מתפשט באופן של הפצה.

והיינו, שרצונו של בעל הגאולה הי' שיגיע ל"חוצה" לא רק המעשה דתומ"צ, ולא רק הנשמה (של המעשה), אלא גם מקור (מעין) הנשמה — כפי שנקראת בזהר: "נשמתא לנשמתא", או בלשון המדרש: "חמשה שמות נקראו לה נפש רוח נשמה חי' יחידה", וכיון שחמשה שמות אלו מורים על חמש דרגות שונות, הרי מובן, ש"מעין" הנשמה היא הדרגא הכי עליונה שנקראת בשם "יחידה", להיותה: יחידה בעולמה — ב"עולם קטן זה האדם", בדוגמת היות הקב"ה יחיד בעולמו, כדברי הגמרא במסכת ברכות¹⁰ "מה הקב"ה מלא כל העולם אף נשמה מלאה את כל הגוף" (וגם בסדר הפוך, כדאיתא במדרשים¹¹ "מה הנפש ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את עולמו"); וכל זה יגיע ליהודי שנמצא ב"חוצה", ובאופן שיחדור אצלו במעשה דיבור ומחשבה, וגם בנשמתו ועד ליחידה שבנשמה — שיעשה זאת מתוך התמסרות הכי עמוקה והרגש שזהו "חיינו ואורך ימינו"¹², אע"פ שלעת-עתה נמצא ב"חוצה".

ב. וכיון שמצינו שזו היתה הדרישה שדרש מנהיג ישראל, שהתמסר להנהיג צאן מרעיתו, להשיב על שאלותיהם ולהנהיגם בדרך הישר — הרי מובן שתחילה התבונן היטב בתכונת הנפש של כל אחד מישראל, וכיצד צריך לגשת אליו ולהגיע עד ל"מעין" שבנשמתו, ה"באר מים חיים"¹³ שבכל אחד מישראל (והרי עיקר ענין "מים חיים" ע"פ דין הוא כשקשורים עם מעין¹⁴), כך, שדרישה זו גופא מהוה הוכחה, שכל אחד מישראל, אפילו מי שמאיזו סיבה שתהי' נמצא לעת עתה ב"חוצה" — יכול להתפרץ אצלו ה"מעין" שבו,

וכתורת הבעש"ט¹⁵ על הפסוק¹⁶ שבו נקראים בני' בשם "ארץ חפץ", שזהו כמשל ארץ כפשוטה שבה נמצא כל דבר טוב ויקר, אלא

(13) לשון הכתוב — שה"ש ד, טו. וראה

לקרית חוקת סב, ב ואילך. ובכ"מ.

(14) ראה רמב"ם הל' מקוואות פ"א ה"ה.

פ"ט ה"ח.

(15) ראה כש"ט בהוספות סנ"ז. וש"נ

(נעתק ב"היום יום" יז אייר).

(16) מלאכי ג, יב.

(6) ח"א עט, ב.

(7) ב"ר פי"ד, ט. דבר"ר פ"ב, לו.

(8) ראה גם לקרית פ' ראה כה, א.

(9) תנחומא פקודי ג. ועוד.

(10) יו"ד, א.

(11) מדרש תהלים קג, א.

(12) נוסח תפלת ערבית — ע"פ ל' הכ'

ס"פ נצבים.

שיש חילוק אם זה נמצא על פני הארץ, או שצריך לחפור מעט, או לחפור בעומק, אבל ברור הדבר שכאשר יחפרו כפי הצורך, אזי יגיעו אל ה"באר מים חיים" ועד ל"מעין",

והיינו, שיכולים לגלות ממעמקים מה שלא הי' בגלוי משך זמן רב, כך, ש"בשעתא חדא וברגעא חדא"¹⁷ יהי' זה אצלו באופן של "הפצה", ויבוא עד למעשה בפועל, ביום חול.

ג. וכמדובר כמ"פ, שכאשר מזכירים מאורע שאירע בעבר (לפני כמה שנים, ועאכו"כ לפני כמה דורות), ואומרים, שע"פ תורה מותר ליטול מהזמן של לימוד התורה ולהקדיש לזכרון ימי קדם — הרי זה גופא הוכחה שענין זה הוא בכלל "שימושה של תורה"¹⁸, שע"י הביטול מלימוד התורה לפי שעה משיגים אח"כ ע"י "שימושה של תורה" כמ"פ ככה.

ועאכו"כ כשמדובר אודות ענין הקשור עם יהודי שכפשוטו הי' כולו אור, כמרומו גם בשמו: "שני אור", כפי שפירשו הנשיאים שבדורות ובדורות שלפניו¹⁹, שבתורה, "אין אור אלא תורה"²⁰, יש נגלה דתורה ופנימיות התורה, וזה הי' "שמו אשר יקראו לו"²¹, כיון שזה הי' העצם והחיות שלו גם בעלמא דין (שזהו המקום שבו קראו אותו בשם זה).

ובודאי שהכוונה בזה — שמהזכרון יומשך בלימוד התורה ובקיום המצוות אצל כל המשתתפים, ובאופן שיהיו "נרות להאיר"²², שעל ידם יתוסף אצל כל הנמצאים בסביבתם וכל אלו שיכולים להגיע אליהם, ובאופן שה"מעין" יגיע עד ל"חוצה" שאין מחוץ הימנו.

וזה יביא את הגאולה הפרטית של כל אלו שייגעו אליהם, שיגאלו מהענינים המבלבלים ליהדות, ובפרט ללימוד התורה ולקיום המצוות, ומהגאולה הפרטית — לגאולה הכללית של כל בני", שבקרוב ממש "קאתי מר" דא מלכא משיחא, שיגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ובעגלא דידן.

* * *

ד. הענין של י"ט כסלו (עם כל הקדמת הישיבה בבית האסורים שלאח"ז באה הגאולה) לא הי' ביום הראשון שרבינו הזקן, בעל הגאולה, נעשה מנהיג ונשיא בישראל, אלא ריבוי שנים לאחר שיקבל את הנשיאות והמנהיגות, שלפי כמה דעות רשימות הי' זה כבר בשנת תק"מ²³, י"ט שנה לפני המאורע ד"ט כסלו.

17) לשון הזהר — ח"א קכט, סע"א. 21) ראה תניא שעהיחיה"א ספ"א.
 18) ראה ברכות ז, סע"ב. 22) ראה תו"מ ח"ד ריש ע' 228. וש"נ.
 19) ראה לקו"ש ח"ו ע' 37. וש"נ. 23) ראה שיחת ליל י"ט כסלו תרפ"ד בתחלתה (סה"ש תרפ"ד ע' 54). וש"נ.
 20) תענית ז, סע"ב.

ואעפ"כ, ידועה שיחת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע²⁴, אביו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שלאחרי פטربוג, לאחר י"ט כסלו, התחיל הסדר האמיתי בענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", היינו, שהחידוש ד"יפוצו מעינותיך חוצה" קשור עם המאסר שסיומו וחותרו היתה הגאולה. ומזה מובן, שהאופן של הגאולה קשור ומורה על הדרך שבה צ"ל הפעולות בענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", שאז ישיגו את מטרתן ותכליתן עד לשלימותן.

ובהקדמה — שאין ענינים שהם במקרה בעלמא, אלא כל ענין הוא בהשגחה פרטית, שזהו יסוד בתורה בכלל, ובפרט כפי שמוסבר ומבואר באריכות בתורת הבעש"ט²⁵,

וכפי שרבינו הזקן הביא ראי' ²⁶ מדברי הגמרא במסכת חולין²⁷ בנוגע ל"שלך", "זה השולה דגים מן הים", כפי שתרגם אונקלוס "שלינונא"²⁸, שעז"נ²⁹ "משפטיך תהום רבה", "שזימנתה שלך לשפוט ולעשות נקמתך בדגת הים כו'", "ש"משפט" הו"ע של השגחה באופן נעלה ביותר, ומזה הוכיח שלא כדעת כמה חוקרי ישראל³⁰ שהשגחה פרטית היא רק על מין המדבר, בני אדם שענין השכל הוא אצלם בהתפתחות, ולפי אופן ההתפתחות השכל, או אפילו הענין דיראת שמים וכו', תהי' גם ההשגחה — שהרי יש ראי' מנגלה דתורה (מדברי הגמרא בחולין) לשיטת הבעש"ט שיש השגחה פרטית גם במינים שאינם בדרגת מין המדבר.

וכפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר בארוכה באחת השיחות של י"ט כסלו³¹, שהענין של השגחה פרטית הוא אפילו על דבר קטן ביותר, וכהדוגמא הידועה, שאפילו עלה המתגלגל ברחוב מצד לצד, אם ע"י רוח או באופן אחר, הרי גם על פרט זה חלה השגחה פרטית מלמעלה; ומספר, שבלכתו פעם עם אביו, כולו שקוע בעומק בענין של תורה ששמע כתלמיד מפי הרב, במעמד ומצב ש"שפתותיו נוטפות מר"³², כך שלא הי' שייך לענינים של מדידות והגבלות וכו', הנה כאשר בשעת מעשה תלש עלה של צומח ומלל אותו, ללא תכלית בדבר, הוכיחו אותו אביו על כך, בהדגישו הענין של השגחה פרטית.

24 י"ט כסלו תרס"ח (סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך).
 25 ראה כש"ט בהוספות סקע"ט ואילך. רשימה "השגחה פרטית" — אג"ק ח"א ע' קסח ואילך. וש"נ.
 26 ראה יהל אור ע' קלב. וראה גם תו"מ חס"ד ס"ע 265. וש"נ.
 27 סג, א.
 28 שמיני יא, יז ובפרש"י.
 29 תהלים לו, ז.
 30 ראה מו"נ ח"ג פי"ז יח. וראה גם רשימה "השגחה פרטית" — אג"ק ח"א ע' קסח ואילך. וש"נ.
 31 שיחת ליל יט כסלו תרצ"ד ס"ג ואילך (סה"ש תרצ"ד ס"ע 296 ואילך).
 32 שבת ל, ב. וש"נ.

ועאכו"כ בנוגע למאורע אצל נשיא בישראל, איש כללי, שרבים צריכים לו, ובפרט בענין של גאולה לחיים מהיפך החיים, וגאולה שהתחילה תקופה של אופן חדש בהפצת יהדות, תורה ומצוותי, שיפוצו גם המעיינות ויגיעו גם ב"חוצה" — הרי בודאי שכל פרט בזה הי' בהשגחה פרטית ומדוייקת, ומכל פרט יכולים ללמוד בנוגע לאופן שבו הוא החידוש לאחרי הגאולה בעבודת האדם, שזהו עיקר ענינו — "אני נבראתי לשמש את קוני"³³.

ה. ובמקום הצורך לחפש במה התבטאה נקודת החידוש בגאולה — ציין והראה זאת בעל הגאולה עצמו בדברים ברורים, במכתבו בקשר לגאולתו³⁴,

ומקדים: "ברם כגון דא צריך להודיע", היינו, שזהו ענין שיש צורך להודיע באיזה אופן היתה גאולתו, שבזה מודגש יותר שאין זה סתם פרט באופן הגאולה, אלא זהו ענין ש"צריך להודיע", כיון שזהו ב"כגון דא", כמ"ש לפנ"ז ש"הפלה ה' והגדיל לעשות בארץ .. בעיני כל השרים וכל העמים וכו'",

ומה "צריך לאודועי" — שהגאולה היתה ב"יום יט כסלו, יום ג' שהוכפל בו כי טוב" [כבקיעות שנה זו, שהרי הקביעות די"ט כסלו יכולה להיות בימים שונים בשבוע, ובשנה זו הקביעות היא כמו בפעם הראשונה, ביום ג' שהוכפל בו כי טוב], "יום הילולא רבא של רבינו הקדוש נ"ע" (רבו המגיד ממעזריטש),

ומקשר זאת בגלוי עם ענין בתורה [שהרי אף שכל הענינים של בני"קשורים עם התורה, יכול להיות לפעמים שבגלוי רואים בזה ענינים טבעיים, ואילו בנוגע לענין התורה שבזה יש צורך לחקור ולהתבונן עד שימצאו היכן היא ההוראה בתורה והקשר עם ענין התורה] — "כשקריתי בספר תהלים בפסוק³⁵ פדה בשלום נפשי (ומוסיף לדייק) קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו (שבזה מודגשת יותר השייכות לפסוק "פדה בשלום נפשי", כיון שמדגיש ושולל שלא יקשרו זאת עם הפסוק שלאחריו), יצאתי לשלום כו".

ולהעיר מהמבואר בספרים³⁶, שתיבת "בשלום" ("פדה בשלום") יש בה גם הפירוש "ב' שלום", ב"פ שלום, שדוגמתה בזמן הוא "יום ג' שהוכפל בו כי טוב", ב"פ טוב, והרי "טוב" ו"שלום" קשורים זל"ז, כמובן ממ"ש רש"י בר"פ בחוקותי (מדברי המדרש³⁷) בפירוש הכתוב³⁸

36) ראה אוה"ת נ"ך (כרך ג) ס"ע א'שח.

37) תו"כ עה"פ.

38) כו, ו.

33) משנה וברייתא קידושין בסופה.

34) אג"ק שלו ס"ע רלא ואילך. וש"נ

(נעתק ב"היום יום" יט כסלו).

35) תהלים נה, יט.

"ונתתי שלום בארץ", "מכאן שהשלום שקול כנגד הכל", היינו, שכל הברכות ישנם — אם ישנו ענין השלום.

וכיון שענין הגאולה כפי שהוא בתורה הי' קשור עם ענין ה"שלום", ויתירה מזה: "בשלום", "ב' שלום" — הרי זה נמשך בזמן ביום שהוכפל בו כי טוב, ביום השלישי.

וענין זה מקשר בעל הגאולה עצמו עם ענין הגאולה, באמרו, שאז נתבשר על גאולתו, ומקדים, שזהו ענין שלא רק הוא צריך לידע, אלא הוא כותב זאת במכתב לאחרים, כיון שזהו ענין ש"צריך לאודועי".

ו. והענין בזה:

ענין השלום — לא שייך לומר כאשר יש רק ענין אחד, וכן כשישנם ריבוי דברים וענינים, ריבוי אנשים, או ריבוי סברות בשכל, אבל כולם הם באותו סוג, כך, שלא שייך שם מחלוקת און חילוקי דעות וכו', שאז אין צורך בענין השלום;

ענין השלום הוא — בדוגמת המובא בדברי המגיד ממעזריטש³⁹, ורבינו הזקן מבאר זאת באגה"ק⁴⁰, בענין מארז"ל⁴¹ ע"פ⁴² "עושה שלום במרומיו", שהצורך בענין ה"שלום" הוא לפי ש"מיכאל שר של מים (או "שלג"⁴³) וגבריאל שר של אש", וכדי שיהיו שניהם ביחד "במרומיו", יש צורך בענין ה"שלום".

ועז"נ "פדה בשלום" שיש צורך להבהיר זאת, כיון שענין הפדי' יכול להיות באופן של מלחמה, וע"ד מ"ש בנוגע לבנ"י בהיותם במצרים: "ושמתי פדות בין עמי ובין עמך"⁴⁴, שענין זה הי' באופן ד"רפוא לישראל" וההיפך מזה למצרים⁴⁵, ולכן יש צורך להבהיר שהפדי' והפדות תהי' דוקא באופן של שלום.

והענין ד"פדה בשלום" (ב' שלום) קשור עם מ"ש במכתב לפנ"ז — שהגאולה היתה ביום ג' שהוכפל בו כי טוב:

הענין ד"הוכפל בו כי טוב" מזכיר מיד את דברי הגמרא במסכת קידושין⁴⁶ שיש ב' אופנים של טוב: "טוב לשמים טוב לבריות".

ויש להדגיש הדיוק ד"טוב לבריות", לא "לבני אדם" או "לנבראים" וכו', אלא "לבריות" — ע"פ מ"ש רבינו הזקן בתניא פרק

(39) ראה לקו"א בהוספות סנ"ג. וש"נ.

(40) סי"ב. בלקו"ש חכ"ה ע' 260.

(41) וארא ח, יט.

(42) ראה ישעי' יט, כב. זח"ב לו, א.

(43) מ, א.

(44) איוב כה, ב.

(45) במדבר פ"ב, ח. וש"נ.

(46) כפרטי הגירסאות בזה — ראה הנסמן

"לב" בפ"י "אוהב את הבריות"⁴⁷, שהם אלו ש"נקראים בשם בריות בעלמא", היינו, שמעלתם היחידה היא שישנו מי שברא אותם, "אומן שעשאני"⁴⁸, ומלבד זה אי אפשר למצוא אצלם שום מעלה.

ואעפ"כ, משווים את היחס לבריות עם היחס לשמים — "טוב לשמים וטוב לבריות".

וכל זה — באותו יום, כמדובר כמ"פ ביחס לקביעות שנה זו, שכו"כ זמנים חלו דוקא ביום שהוכפל בו כי טוב, החל מראש-השנה, וכן גם בפרט בקשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, אביו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שיום הולדתו כ"ף חשוון חל בשנה זו ביום שהוכפל בו כי טוב, ועד ל"ט כסלו, שהוא ראש השנה לתורת החסידות ולדרכי החסידות (כידוע אגרת הקודש בזה⁴⁹), שגם הוא חל ביום שלישי שהוכפל בו כי טוב.

ז. ומזה מובן גם בנוגע לענין "יפוצו מעינותיך חוצה", שהשינוי והחידוש שנפעל ע"י הגאולה הוא — שענין זה צ"ל באופן של שלום:

"חוצה" — עצם פירושו מורה שאינו בפנים, ועד שמבואר בפירוש השמות שהשם "חוצה" קשור ושייך ל"מחיצה", כי בשעה שיש באמצע מחיצה, אזי נעשה ענין אחד מבפנים למחיצה וענין שני מבחוץ למחיצה; ו"מחיצה" קשורה גם עם ענין החציצה, היינו, שאין זה רק דבר שמחלק ומבדיל, אלא הוא גם חוצץ ומפריע כו', בדוגמת חציצה שמפריעה ומונעת מהמים להגיע למקום שצריכים להגיע, וכיו"ב.

ועל זה אומרים, שהדרך להצליח להביא את המעניות שיהי' גם בחוצה באופן של הפצה היא — כאשר ענין זה נעשה באופן של "פדה בשלום", כמו שהי' התחלת ואופן הגאולה "כשקריתי .. בפסוק פדה בשלום נפשי", ובאופן ד"ב' שלום", שקשור עם הענין ד"הוכפל בו כי טוב" — "טוב לשמים וטוב לבריות".

ובפרטיות יותר:

בנוגע לעצמו — הו"ע מצוות שבין אדם למקום (שמים) ומצוות שבין אדם לחבירו (בריות), ובנוגע לבנ"י שמסביבו (שיש בהם כמה דרגות, "ראשיכם שבטיכם וגו'"⁵⁰) — אלו שאפילו בהיותם כאן למטה רואים שזהו יהודי שכולו "שמים", שמתעסק רק עם ענינים רוחניים, ועד לאלו שהם בדרגא הכי תחתונה שנקראים בשם "בריות", כיון שאין להם

שיחת ליל כ' כסלו תרצ"ב (סה"ש תרצ"ב ע' 25 ואילך). פאקסימיליא מהאגרת נדפסה בקונטרס "ומעין" ע' 17.

(50) ר"פ נציבים.

(47) אבות פ"א מי"ב.

(48) תענית כ, ריש ע"ב.

(49) אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' רנט.

וש"נ (נעתק ב"היום יום" בתחלתו). וראה

מעלה אחרת; ושניהם נכללים באותו יום — "שהוכפל בו כי טוב", ובאותה תיבה — "בשלום".

וכך מיישמים בהצלחה מ"ש בעל הגאולה בקשר לגאולה, להסביר אופן הגאולה, שהיתה קשורה עם הפסוק "פדה בשלום נפשי", ומוסיף ומדגיש: "קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו" — "ישמע אל וגו'" ⁵¹, ששם מדובר כבר אודות ענין של עונש, שעם היותו עונש שבא מהקב"ה, הרי זה ענין של עונש, ואין זה הסדר הראוי, כמ"ש ⁵² "גם ענוש לצדיק לא טוב".

וכיון שבעבודה יכול להיות הענין ד"אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקן" ⁵³, הרי עאכ"כ בנוגע ליחס עם בני אדם, הן אלו שנקראים בשם "שמים", והן אלו שנקראים בשם "בריות", שבודאי יכול להפך את ההנהגה והיחס, שאפילו אם היתה יכולה להיות קס"ד שזהו ענין של "חשוכא" ו"מרירו", הנה עבודתו היא שיהי' "אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקן", ועי"ז פועל — ב"מדה כנגד מדה" ⁵⁴ — גם מלמעלה.

ח. ענין זה קשור עם דברי רבינו הזקן שאמר כמ"פ אודות גודל הענין של אהבת ישראל, ועד לפתגם הרב המגיד והבעש"ט ⁵⁵, שאפילו יהודי שנמצא בקצוי תבל, שמעולם לא ראהו ואינו חייב לו מאומה, אלא רק נודע לו שחסר אצלו משהו, הנה גם בנוגע אליו ישנו החיוב "ואהבת לרעך כמוך" ⁵⁶ שהוא "כלל גדול בתורה" ⁵⁷.

ובהדגשה בזה, שכיון שגילו הוראה זו מזמנו של רבינו הזקן, ועד שעי"כ ק"ק מו"ח אדמו"ר נדפס ותורגם בכמה לשונות והגיע ל"חוצה" — הנה ע"פ האמור לעיל מתורת הבעש"ט שכל ענין הוא בהשגחה פרטית, הרי מזה גופא יש הוכחה, שכל אחד מישראל שהגיע (או שיגיע) אליו פתגם הנ"ל מרבינו הזקן והבעש"ט, יכול כבר להיות זה שמפיץ המעינות חוצה, ובהצלחה, כיון שעושה זאת באופן ד"פדה בשלום", "ב' שלום", "טוב לשמים וטוב לבריות".

ועי"ז יומשך בימי הגלות האחרונים — באופן ד"טועמי' חיים זכו" ⁵⁸ — הענין ד"ונתתי שלום בארץ", כפשוטו, בארץ הקודש, וגם בכל מקום שבו נמצא יהודי שצריך לבנות ד' אמותיו באופן שהקב"ה יוכל

(51) שם, כ.
 (52) משלי יז, כו.
 (53) ראה זח"א ד, א. תניא ספ"י.
 (54) סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב.
 (55) ראה כש"ט בהוספות סקל"ג. וש"נ
 (56) קדושים יט, יח.
 (57) תו"כ ופרש"י עה"פ.
 (58) ראה לקו"ש ח"כ ריש ע' 173. וש"נ.
 (נעתק ב"היום יום" טו כסלו. וראה גם שם ג אדר א).

לומר "ושכנתי בתוכם"⁵⁹, בתוך כל אחד ואחד⁶⁰, כיון שכל בית יהודי, סביבה וחוג יהודיים נעשים משכן ומקדש לו יתברך.

וענין זה ממחר את קיום היעוד⁶¹ "קץ שם לחושך", שיתבטלו כל עניני חושך מחלוקת ופירוד שענינם אחד, "ויעשו כולם אגודה אחת"⁶² "לעבדו שכם אחד"⁶³, ועד ש"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גוי"⁶³ שגם אצלם יהי הענין ד"לעבדו", לעבוד את הקב"ה, ובקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה.

* * *

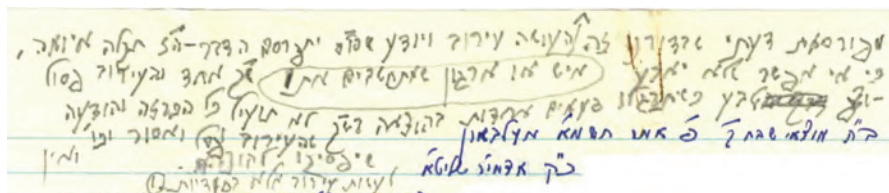
-
- | | |
|--|---------------------------------------|
| (59) תרומה כה, ח. | (62) נוסח תפלת ימים נוראים. |
| (60) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד. | (63) צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים |
| (61) איוב כח, ג. | ספי"א. |

הוספה

א

[מוצשי"ק פ' אמור, ה' אייר, ה'תשמ"א]

מפורסמת דעתי שבדורנו זה איש או ארגון שמתחשבים אתנו העושה עירוב ויודע שסו"ס יתפרסם הדבר — ה"ז תקלה איומה, כי אי אפשר שלא יארע ש"ק אחד והעירוב פסול — וע"פ טבע כשיתרגלו פעמים אחדות בהוצאה בש"ק לא תועיל כל הכרזה והודעה שהעירוב נפסל ואסור וכו' שיפסיקו להוציא. ואין לעשות עירוב אלא בסודיות.



א

מציולם כתי"ק, על גליון מכתבו של מוה"ר יצחק דוד גראנער (מעלבורן) בתאריך זה — ע"ד תיקון עירובין בעירו. נדפס בקונטרס An Eruv in Melbourne (מעלבורן, תשמ"ח). "צדיק למלך" ז' ע' 226 ואילך. "התקשרות" גליון עו' ע' 14. תשורה (כהן, תשס"ו; גאָרדאָן, תשע"ג). אגרות נוספות אליו — אג"ק חל"ג אגרת יב'תמו (ע' רלב), ובהנסמן בהערות שם. מפורסמת דעתי שבדורנו זה... יתפרסם... תקלה: ראה עד"ז אג"ק חט"ז אגרת ו'פד (ע' שח). ובכ"מ.

ב

[ה'תשמ"ה?]

לבנות עירוב — ידוע השקו"ט **ה מסובכת** בזה, ומה מכריחו להכנס לזה?!



ב

מהעתקת המזכיר. מענה למר"ה מרדכי זאב הכהן גוטניק (מעלבורן), על שאלתו אם "לבנות עירוב" בשכונת דאָנקאַסטער — שם שימש כרב. נדפס בתשורה (הורוויץ, תשע"ו). אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ד אגרת ט'קפב. חכ"ז אגרת י"צ. השקו"ט המסובכת בזה: ראה עד"ז אג"ק ח"ט אגרת ב'תרעה (ע' סג). חכ"ב אגרת ח'תנז. ובכ"מ.

לעילוי נשמת

מרת **לויבא מיכלא** בהרה"ח ר' **שלמה** ז"ל

נלב"ע ג' כסלו ה'תשע"ה

זרחי

ת' נ' צ' ב' ה'



נדפס על ידי בתה וחתנה

מרת **גיטל** בת **לויבא מיכלא**

ובעלה הרה"ת ר' **שמואל חיים דוד** בן **חי' שרה**

לזכותם ולזכות כל יוצאי חלציהם

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות

פישר